

ART

OP BEZOEK IN HET ATELIER VAN
KUNSTENAAR TOM HERCK

'ZONDER TOESTEMMING GAAT OOK'

art

Wie catacomben wil bezoeken, hoeft in het vervolg niet meer naar Rome of Parijs te gaan. In de industriezone van Sint-Truiden bevindt zich immers het atelier van kunstenaar Tom Herck, en dat draagt niet toevallig de naam 'Catacombs'. Het is een sacrale ruimte waar de Limburger al zijn projecten en installaties tentoonstelt, van de befaamde "Holy Cow" tot nieuwere werken zoals "XPLR".

TEKST MATAN GROUPER
BEELD ERIK JAMAR, JELLE STERKMANS

Waarom Sint-Truiden? Herck heeft een simpel antwoord klaar: "Ik hoor wel vaker van mensen dat er niks in Limburg gebeurt en dat iedereen daarom wegtrekt naar Antwerpen en Brussel om er op een eilandje te zitten. Als je daar meer in een 'scene' zit, is het makkelijker om aan werk te geraken of in bepaalde kringen terecht te komen. Maar ik ben zelf niet scene-gebonden, en ik ben een Truinaar. Ik ben een lone wolf die zijn eigen ding wil doen met zo min mogelijk beperkingen."

Illegale jaren

Kunst is Herck met de papepel ingegeven. Zijn vader is ook beeldend kunstenaar en hoewel die er nooit fulltime zijn beroep van kon maken, had hij wel een enorme invloed. "Hij werkt vooral met installaties en doeken", vertelt de zoon. "Hij is all-round, net zoals ik. Maar hij heeft me nooit kunst opgelegd. Hij heeft nooit gezegd: 'Tom, je moet kunst maken' Ik ga wel terug naar mijn kindertijd voor inspiratiebronnen. Als je als kind thuis zit en je vader ziet schilderen, dan laat dat zeker een indruk na."

© JELLE STERKMANS

Later zou Herck in Hasselt grafische vormgeving gaan studeren. Tijdens zijn opleiding kwam hij in aanraking met de wereld van illegale graffiti: "Ik ben daar intensief mee bezig geweest van mijn achttiende tot mijn negenentwintigste. Ik heb uit die periode veel geleerd. Ook doordat ik veel reisde, iets wat ik daarvoor met mijn familie niet echt had gedaan. Ik ben onder andere met valse tickets door Europa beginnen interrailen, om zo op treinen en metrotoestellen te schilderen. Door graffiti heb ik leren reizen en dingen zien. Na een tijd heb ik echt doelen en kinderdromen gerealiseerd. Zo ben ik in New York terechtgekomen en heb ik er metrotoestellen geverfd. Ik ontmoette er een van de godfathers van de graffiti-scene: Seen, die me bij hem thuis uitnodigde."

Uit die periode haalt Herck veel inspiratie voor zijn huidige werken. Vooral zijn artistieke ingesteldheid werd door die jaren gevormd. "Als je illegaal graffiti gaat spuiten, kost dat heel veel tijd en geld. Het is daarnaast een groot risico, en je krijgt er financieel niets voor terug. De illegale graffiti-scene is gebaseerd op passie en ego, waar op een hoger niveau weinig tot geen excuses zijn om doelen te bereiken. Ik heb momenten meegemaakt dat ik drie dagen op straat ging slapen, om een actie te voltooien ergens in Europa. Ik was meer dan een maand weg van thuis, met zo goed als geen geld op zak. Je moet je eigen weg afdwingen zonder toestemmingen of financiële steun van buitenaf." "Die mindset zit ook wel ergens in mijn kunst. Dan ga ik naar Burning Man of trek ik met de boot naar

Londen voor mijn project "Eurovision". Het zijn zelfredzame projecten waar vaak geen toestemming voor is gevraagd. Ik vind mijn kunst dus wel avontuurlijk, en allesbehalve saai. Soms heb ik niet de financiële middelen voor een project, maar vind ik toch een manier om het te kunnen realiseren, zilver door die passie."

De Quick wordt kerk

De Tom Herck die we vandaag spreken, kennen we vooral van zijn grootse installaties. De beslissing om van graffiti naar klassieker vormen van kunst over te stappen, heeft duidelijk vruchten afgeworpen. "Die evolutie was eigenlijk heel organisch. Ik had er nooit bij stilgestaan of ik specifiek met installaties bezig was of niet. Bij het project waar ik een Quick-filiaal tot kerk transformeerde, "15 MIN. OF FAME", zie je duidelijk de overgang. Daar begon het wel met schilderen op de muren, maar er zijn later nog andere elementen bijgekomen. Ik monteerde een tv-scherm, en het gebouw werd omgetoverd tot hedendaagse kerk, inclusief toren. Ik wou tonen dat televisie mensen omvormt tot *sheeple*. Op het scherm zag je het oog van God, alsof hij de mensen in het oog hield. De muur achter het tv-scherm werd beschilderd met spuitbussen. Daar zie je duidelijk de invloed van mijn graffiti-verleden, maar ik zou het nu geen graffiti-werk noemen. Vanaf mijn betonnen kaartenhuis "Het verval of The Decline", maakte ik dus beeldende kunst, als we binnen kunst dan toch in hokjes moeten werken. Vanaf 2017 zie je in mijn werken dat verf gaandeweg verdwijnt."

© JELLE STERKMANS

ait

De installaties waarmee Herck het meest de aandacht trok, zijn ongetwijfeld ook zijn meest controversiële. Dat kaartenhuis uit 2016, dus, met daarop historische figuren, waaronder enkele dictators. Het werk werd gecensureerd door de plaatselijke burgemeester die Adolf Hitler met plastic liet afplakken, maar zou later een prijs winnen in het Europese Parlement. Met "Holy Cow", een gekruisigde koe opgehangen in een kerk, kreeg Herck zowaar de katholieke kerk over zich heen. Tot driemaal toe probeerden vandalen de installatie te vernielen door in te breken, ze neer te halen en er zuur op te gooien. Op een andere locatie dan waar de tentoonstelling plaats vond, werd er zelfs brand gesticht.

Toch is ruzie zoeken volgens Herck echter niet het primaire doel. "Het doel is meestal dialoog opzoeken. Mijn werk is best satirisch van aard, en er zit ook veel geschiedenis in. Die vraag of ik uit ben op conflict zal eeuwig gesteld worden, net als 'Is graffiti kunst of vandalisme?' Je kan ook hetzelfde zeggen over Hans Teeuwen, of hij met zijn humor ook de controversie opzoekt. Maar dat is nu eenmaal zijn beeldtaal. Mijn werk heeft ook te maken met hoe de maatschappij is, is geweest, en waar ze naartoe gaat. Ik probeer de dingen altijd wel langs twee kanten te belichten, dat er een dialoog gevormd kan worden. Ik kan wel een mening hebben

over iets, maar ik wil dat niet per se als propaganda in mijn kunst steken. Een oproep tot dialoog vind ik daarom het beste."

"Of de controversie me soms irriteert? Ik krijg die vraag wel vaker. Ik lig er 's nachts in ieder geval niet wakker van."

Sint-Truiden: stad van voetbal, fruit én prostitutie

Een van de meest opvallende projecten die in Catacombs te zien is, is een ruimte die omgevormd is tot een bordeel, weliswaar enkel voor decoratieve doeleinden. De inspiratie voor dit project was niet ver te zoeken, want zoals de naam van dit project, "(Op Grootmoeders Wijze)", al doet vermoeden, baatte Herck's grootmoeder een bordeel in Sint-Truiden uit. Zelf heeft hij zijn grootmoeder nooit gekend, maar haar tragische zelfmoord en de onbekende identiteit van zijn grootvader vormt wel een mystiek verhaal in de origine van de kunstenaar. "Hierdoor versterkte mijn bewustwording van de impact van roots, en van geschiedenis aan sich."

Decennialang waren bordelen op het platteland de vriendelijke tegenhanger van de rauwe stedelijke prostitutie. Herck brengt deze sfeer op een poëtische manier weer tot leven. De installatie in Catacombs past goed bij de industriële ruimte en

de fight club-achtige setting van de tentoonstellings- en atelierruimte, vaak gescheiden door ijzeren tralies en hekken

"Mijn werk is heel conceptueel, maar ik vind het ook belangrijk om iets esthetisch interessant te maken. Mijn werken probeer ik conceptueel zo veel mogelijk uit te diepen, sommigen iets meer dan anderen. Het lijkt aan de oppervlakte wel leuk, maar mijn werk is nooit oppervlakkig. Ik vind het interessant om onderzoek te doen en ik ben altijd al geïnteresseerd geweest door mythologische verhalen. Naar kunst kijken is een beetje als degenlijke wijn leren proeven: de eerste keer smaakt het niet altijd, maar enkele proefbeurten later leer je de smaak appreciëren en ga je erin verdiepen. Dat geldt ook voor mijn werken: als je ze voor het eerst bekijkt lijken ze al dan niet leuk of niet leuk maar als je de tijd neemt en je erin verdiept zie je de onderliggende creatieve lagen."

"Net zoals oppervlakkige wijn snel verveelt, geldt dit tevens voor hedendaagse kunst. Ik heb een hekel aan oppervlakkigheid en mijn persoonlijkheid probeert dit dan ook kost wat kost te vermijden, wat zich reflecteert in mijn werken." •

→ [instagram.com/tom.herck](https://www.instagram.com/tom.herck)